T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/399
KARAR NO : 2021/419
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davacının davalı Üniversitede yerine getirdiği mecburi hizmet süresinin düzeltilmesi talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.B.E.Ç.
Vekili : Av. Ö.A.
Davalı : Hacettepe Üniversitesi
Vekili : Av. G.M.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Sinema Anabilim Dalında araştırma görevlisi kadrosunda görev yapmakta iken 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca doktora eğitimi yapmak üzere yurt dışında görevlendirildiğini, Türkiye'ye döndükten sonra mecburi hizmetini ifa ederken, 15/07/2019 tarihinde istifa ettiğini, buna karşılık davacının mecburi hizmet süresinden görevde bulunduğu sürenin mahsup edilerek kalan süre için borçlanma miktarının yeniden belirlenmesi istemiyle davalı idareye yaptığı başvurunun reddine ilişkin 06/08/2019 tarih ve 38074425-903 sayılı idari işlemin iptali ile davacının kalan mecburi hizmet süresinin 2 yıl 5 ay 4 gün olarak tespiti talebiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 17. İdare Mahkemesinin, E.2019/2074 K.2020/555 sayılı dosyasında,** *"2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"* dair 12/03/2020 tarihinde verdiği kararın istinaf başvurusunun reddi ve akabinde temyizde onama ile 31/12/2020 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır. Kararın gerekçe kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden, Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Sinema Anabilim Dalında araştırma görevlisi kadrosunda görev yapmakta iken 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca doktora eğitimi yapmak üzere yurt dışında görevlendirilen davacının, 01/08/2019 tarihli dilekçesiyle imzaladığı yüklenme senetlerinin gereği olarak 11/03/2013-01/10/2018 tarihleri arasında görevde bulunduğu toplam 5 yıl 6 ay 26 günün 8 yıllık zorunlu hizmet süresinden düşülerek, bu süre düşüldükten sonra zorunlu hizmetinden kalan 2 yıl 5 ay 4 güne karşılık gelen burs miktarının Türk Lirası cinsinden karşılığının hesaplanarak ve taksitlendirilerek tarafına bildirilmesini talep ettiği, başvurunun, mecburi hizmet süresinin 5 yıl 1 ay 26 gün olarak belirlendiği gerekçe gösterilerek 06/08/2019 tarih ve 38074425-903 sayılı işlemle reddi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.*
>
> *Uyuşmazlıkta, taahhüt ve kefalet senedinin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulduğu ve taraflar arasında yüklenme ve kefalet senedinden kaynaklı bir alacak-borç ilişkisi doğduğu görülmektedir.*
>
> *Her ne kadar uyuşmazlık, davacının mecburi hizmet süresinin yeniden belirlenmesi talebinin reddinden kaynaklanmış ise de; davacı ile davalı idare arasında akdedilen kefalet senedi hükümleri incelendiğinde, davaya konu uyuşmazlığın dayanağı işlemin yüklenme senedinden kaynaklandığı ve yüklenme ve kefalet senedinin de özel hukuk alanında tesis edilmiş bir sözleşme olması nedeniyle, anılan yüklenme ve kefalet senedi uyarınca tesis edilen dava konusu işlemle ortaya çıkan uyuşmazlığın adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim; benzer bir uyuşmazlığa ilişkin olarak, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen 25/11/2019 tarih ve E:2019/528, K:2019/771 sayılı kararın da bu yönde olduğu görülmüştür..."*

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin, E.2021/279, K.2021/331 sayılı dosyasında;** Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer konuda verdiği 24/02/2020 tarihli ve E.2019/719, K.2020/108 sayılı ilamına atıf yaparak *"6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/1 -b maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine"* dair 31/03/2021 tarihinde verdiği karar istinaf edilmeksizin 25/05/2021 tarihinde kesinleşmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dava konusu somut olayda, her ne kadar, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanmış bir taahhüt ve kefalet senedi bulunmakta ise de uyuşmazlığın çözümü için mecburi hizmet*

süresinin belirlenmesine ilişkin dava konusu işlemin hukuki niteliğinin ortaya konulması gerekmektedir.

Uyuşmazlık kapsamında davacı tarafından, taahhüt ve kefalet senedine ilişkin olarak herhangi bir itirazda bulunulmadığı gibi bahse konu senet kapsamında davacı adına borç çıkarılması da söz konusu değildir. Aynı şekilde dava konusu işlem de anılan senedin uygulanmasından kaynaklanmayıp, doğrudan 657 sayılı Kanun'un 224. maddesinin uygulanmasına ilişkin bulunmaktadır.

Dolayısı ile, mecburi hizmet süresinin belirlenmesine ilişkin bulunan dava konusu işlem, taahhüt ve kefalet senedi ile bağlantılı olmasına karşın bu senedin uygulanmasından kaynaklanmayan ve bu senetten bağımsız olarak kamu gücüne dayalı ve tek taraflı tesis edilen bir idari işlem niteliğindedir.

Benzer bir uyuşmazlık hakkında, Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 2014/7661 Esas, 2019/3189 Karar sayılı ilamında "...Araştırma görevlilerinin, 2547 sayılı Yasa uyarınca bir üniversite adına bir diğer üniversitede lisansüstü eğitim yapmak üzere görevlendirilmesindeki amaç göz önünde bulundurulduğunda davacının, taahhüt ve kefalet senedini idare ile eşit düzeyde, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığından söz etmeye olanak bulunmadığından, ortada özel hukuk alanının ilgilendiren bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Daha açık bir ifade ile uyuşmazlığın, ödenmesi gereken tutara ilişkin olmadığı, statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülüklere dair mecburi hizmet, atanma, ilişik kesme gibi hususlardan kaynaklandığı dikkate alındığında, Yönetmelik uyarınca 2547 sayılı Yasanın 35. maddesine göre yapılacak görevlendirmelerde idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan taahhüt ve kefalet senedine ilişkin uyuşmazlığın 2577 sayılı Yasanın 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır..." denilerek mecburi hizmet süresinin belirlenmesine yönelik ihtilaflarda idari yargının görevli olduğu açıkça ifade edilmiştir..."

5. Davacı vekilinin 31/05/2021 tarihli müracaatı üzerine, oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi 01/06/2021 tarihli ve E.2021/279 sayılı üst yazısıyla dava dosyasını, idari yargı dosyası bilgileri ile beraber Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Mecburi Hizmet"* başlıklı 224. maddesinde, *".. Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere 3 ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar mecburi hizmet yüklenir..."* hükmü bulunmaktadır.

7. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun, *"Araştırma Görevlileri"* Başlıklı 33.maddesinde şu hükümler bulunmaktadır:

"a) Araştırma görevlileri, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim elemanıdır. Bunlar ilgili anabilim veya anasanat dalı başkanlarının önerisi, Bölüm Başkanı, Dekan, enstitü, yüksekokul veya konservatuvar müdürünün olumlu görüşü üzerine rektörün onayı ile araştırma görevlisi kadrolarına en çok üç yıl süre ile atanırlar; atanma süresi sonunda görevleri kendiliğinden sona erer.(Ek cümle: 21/4/2005 – 5335/10 md.) Bunlar aynı usulle yeniden atanabilirler.

Lisansüstü eğitim - öğretim için yurtdışına gönderilecek araştırma görevlileri hakkında yukarıdaki atama süresi ile ilgili hüküm uygulanmaz. Bu gibilerin öğrenim ücretleri ve yollukları dahil her çeşit sosyal ve diğer giderleri bağlı bulundukları üniversitelerin personel giderleri içerisinde açılacak özel tertipden ödenir. Lisansüstü eğitim - öğretim için yurt dışına gönderilen araştırma görevlileri kadrolarında bırakılırlar.

Lisans üstü eğitim - öğretim için yurt dışına gönderilecek araştırma görevlileri ile ilk defa bu amaçla bu göreve atanacaklarda aranacak nitelikler ve diğer hususlar Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir..."

8. Aynı Kanun'un *"Öğretim elemanı yetiştirme"* başlıklı 35.maddesi ise şöyledir:

"Yükseköğretim kurumları; kendilerinin ve yeni kurulmuş ve kurulacak diğer yükseköğretim kurumlarının ihtiyacı için yurt içinde ve dışında, kalkınma planı ilke ve hedeflerine ve Yükseköğretim Kurulunun belirteceği ihtiyaca ve esaslara göre öğretim elemanı yetiştirirler.

Öğretim elemanı yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerin araştırma görevlisi kadroları, araştırma veya doktora çalışmaları yaptırmak üzere başka bir üniversiteye, Yükseköğretim Kurulunca geçici olarak tahsis edilebilir. Bu şekilde doktora veya tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik payesi alanlar, bu eğitimin sonunda kadrolarıyla birlikte kendi üniversitelerine dönerler.

Yurt içi veya yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanları, genel hükümlere göre bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarında mecburi hizmetlerini yerine getirmek zorundadırlar. Bu mecburi hizmet, eş durumu ve sağlık mazeretleri hariç olmak üzere başka yükseköğretim kurumlarında ve kamu kurum ve kuruluşlarında yerine getirilemez. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere, yükseköğretim kurumlarında görev verilmez. Özel kanunlarla getirilen mecburi hizmet çalışmaları bu hüküm dışındadır."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre idari dava türleri *"...İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları..."* olarak sayılmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava,davalı Üniversitede mecburi hizmetini ifa ederken, istifa eden davacının mecburi hizmet süresinden görevde bulunduğu sürenin mahsup edilerek yeniden belirlenmesi istemiyle davalı idareye yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

13. Öncelikle uyuşmazlığın temelinde İdare Mahkemesi kararında yer verilen Uyuşmazlık Mahkemesi kararında belirtildiği gibi kefalet senedinin bulunmadığı, davacının talebinin mecburi hizmet süresinin belirlenmesine ilişkin dava konusu işlemin iptaline dair olduğu anlaşılmakla, söz konusu işlemin hukuki niteliğinin ortaya konulması gerekmektedir.

14. Dosya kapsamına ve mevzuat hükümlerine göre uyuşmazlığın taraflar arasında düzenlenen kefalet senedi uyarınca ödenmesi gereken tutara ilişkin olmadığı, salt statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülüklere dair mecburi hizmet, ilişik kesme gibi hususlardan kaynaklandığı dikkate alındığında, 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesine göre yapılacak görevlendirmelerde idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan mecburi hizmet süresinin hesaplanmasına ilişkin uyuşmazlığın 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 17. İdare Mahkemesinin 12/03/2020 tarihli ve E.2019/2074, K.2020/555 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 17. İdare Mahkemesinin 12/03/2020 tarihli ve E.2019/2074, K.2020/555 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN